

ПСИХОЛОГІЯ І ПОВЕДІНКА НАТОВПУ В УМОВАХ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

Важкі та нестандартні умови існування громадян нашої країни провокують виникнення різноманітних психічних станів, які є типовими для переживання людиною екстремальних ситуацій, зокрема під час воєнних дій. Одним з найперших станів, які виникають у людини під час надзвичайної ситуації є паніка. Панічні настрої, в умовах екстремальної ситуації, можуть виникати як на індивідуальному рівні, так і в межах натовпу, і є надзвичайно деструктивними як для психологічного здоров'я людини, так і для його фізичного стану. На сьогоднішній день, питання індивідуальної паніки не достатньо вивчене, в більшості наукових робіт увага приділяється саме масовим проявам. Для формування успішних стратегій боротьби з панікою, з метою всебічного вивчення даного явища, важливо розглядати її як на індивідуальному, так і на колективному рівні. Саме тому, актуальною проблемою сьогодення є вивчення аспектів тлумачення панічного стану, особливостей його перебігу та нейтралізації.

Причинами розвитку панічного стану, є:

- розвинений інстинкт самозбереження ; наявність шокувального стимулу;
- дефіцит достовірної та надлишок неперевіреної інформації, щодо загрози
- невідповідності до несподіваних і раптових небезпек;
- хаотичність або загальмованість реакцій; низький рівень дисциплінованості;
- відсутність критичності при оцінці ситуації та неадекватність мислення;
- підвищена емоційність сприйняття ; високий рівень сугестивності ;
- вживання різноманітних речовин з метою відходу від реальності
- (наприклад, алкоголю).
- в умовах переживання людиною такої екстремальної події як війна, характеристики паніки можуть відрізнятися в залежності від
- умов перебування кожної конкретної особи.

Перебуваючи на відносно безпечних територіях, в тилу, індивід може відчувати від легкої до середньої паніки, що буде характеризуватись мінімальним впливом на психіку і на матеріальне положення людини. В умовах активних бойових дій або ж окупації панічні настрої людей можуть

досягати піку і характеризуватись від середнього до «повного» рівня глибини та важкими наслідками: від матеріальних втрат та психічних і фізичних травм до великих матеріальних руйнувань, психічних і фізичних розладів. Однак, в умовах війни, незалежно від місця перебування індивіда, характерною особливістю паніки буде її пролонгований характер та переживання як на індивідуальному рівні, кожним громадянином країни особисто, так і масово, тобто суспільством загалом.

Наступними рекомендаціями щодо профілактики панічних настроїв в суспільстві, під час виникнення екстремальних ситуацій, є:

- своєчасне інформування людей щодо небезпечної ситуації;
- для запобігання групової паніки та недопущення зараження панічними настроями великої кількості людей варто підсилювати охорону, і за потреби, організовувати заходи щодо створення відчуття єдності, регуляції натовпу, відокремленню «панікерів», тощо;
- для недопущення переростання експресивної групи людей в панічну, буде корисним застосовувати прийом колективного співу, вмикати музику з ритмічними звуками, що допомагає знизити рівень напруги, агресії, паніки та робить поведінку великої групи осіб більше організованою;
- при появі групової паніки, буде доречним застосування засобів шокового впливу (наприклад, вмикання сирени чи голосного гудку), які здатні на короткий проміжок часу переключити увагу людей та викликати хвилинну розгубленість, внаслідок чого, натовп стане доступним для організуючого впливу.

Таким чином, необхідно нейтралізувати панічні настрої як на індивідуальному, так і на груповому рівнях, з залученням психологічних прийомів боротьби та напрямків організаційної роботи з боку керівництва держави.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Гігієна праці: Підручник / А. М. Шевченко, О. П. Яворовський, Г. О. Гончарук та ін.: під ред. проф. А. М. Шевченка. – Київ: Інфотекс, 2000. – 608 с